

Sygn. akt VIII Ns 213/15

POSTANOWIENIE

Dnia 3 marca 2017 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi VIII Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: S.S.R. Anna Bielecka-Gąszcz

Protokolant: st. sekr. sąd. Anna Zuchora

po rozpoznaniu w dniu 17 lutego 2017 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z wniosku J. G. (1)

z udziałem (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K.

o ustanowienie służebności przesyłu

postanawia:

1. oddalić wniosek;
2. ustalić, że wnioskodawca i uczestnicy ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sygn. akt VIII Ns 213/15

UZASADNIENIE

We wniosku z dnia 25 maja 2015 roku wnioskodawca J. G. (1), reprezentowany przez pełnomocnika będącego radcą prawnym, wniósł o ustanowienie odpłatnej służebności przesyłu na rzecz (...) S.A. z siedzibą w K., obciążającej nieruchomość wnioskodawcy składającą się z działki ewidencyjnej nr (...), położonej w W., dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...), polegającej na prowadzeniu przez przedmiotową nieruchomość odcinka linii elektroenergetycznej naziemnej wysokiego napięcia 220 kV o łącznej powierzchni zajęcia na działce nr (...) wynoszącej 357,20 m² wraz z posadowionym na powyższej nieruchomości słupem oraz polegającej na dostępie uczestnika do urządzeń przesyłowych w celu przeprowadzenia inspekcji ich stanu, usunięcia wszelkich usterek i awarii, a także konserwacji i remontów, w tym wymiany przewodów oraz dokonywania wycinki drzew, w zamian za zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawcy wynagrodzenia za ustanowienie służebności w wysokości 57.953,99 zł. Ponadto wnioskodawca złożył wniosek o zasądzenie na jego rzecz od uczestnika kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazano, że wnioskodawca jest właścicielem działki ewidencyjnej nr (...) położonej w W., dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...); według danych (...) Ośrodka Geodezji zawartych w wypisie z rejestru gruntów, nieruchomość leży przy ul. (...) w Ł.. Na nieruchomości tej posadowione są urządzenia przesyłowe, których właścicielem i użytkownikiem jest uczestnik postępowania. W ocenie wnioskodawcy stan prawny urządzeń przesyłowych posadowionych na jego nieruchomości uznać należy za nieuregulowany. Uczestnik odmówił ustanowienia stosownej służebności w drodze umowy, stąd konieczne było wystąpienie z takim wnioskiem do sądu. **(wniosek k. 3-6)**

W odpowiedzi na wniosek, uczestnik postępowania (...) S.A. w K., reprezentowany przez pełnomocnika będącego radcą prawnym, podniósł zarzut niedopuszczalności drogi sądowej w niniejszym postępowaniu, spowodowanej brakiem wystąpienia przez wnioskodawcę do uczestnika postępowania z wnioskiem o ustanowienie służebności przesyłu w formie umowy i niepodjęciem rokowań w tym zakresie, czym wnioskodawca naruszył przepis art. 305² § 2 k.c., stąd wniósł o odrzucenie wniosku.

W razie oddalenie powyższego zarzutu, uczestnik postępowania wniósł o oddalenie wniosku w całości, wskazując, że posiada tytuł prawny do korzystania z nieruchomości wnioskodawcy w zakresie posadowienia oraz eksploatacji linii energetycznej na nieruchomości wnioskodawcy w postaci decyzji administracyjnej – decyzji Powiatowej Rady Narodowej w Ł. z dnia 18 grudnia 1964 roku, wydanej w trybie art. 35 ustawy o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości, obejmującej swym zakresem nieruchomości wnioskodawcy.

W razie nie uznania powyższego, uczestnik podniósł zarzut zasiedzenia przez poprzednika prawnego uczestnika, w dobrej wierze, najpóźniej z dniem 1 lutego 1976 roku, służebności gruntowej odpowiadającej swoją treścią treści służebności przesyłu, obejmującej posadowienie, eksploatację, dokonywanie kontroli, przeglądów, konserwacji, modernizacji, remontów, usuwanie awarii, wymianę urządzeń energetycznych w zakresie niezbędnym do zapewnienia prawidłowego i niezakłóconego działania napowietrznej linii elektroenergetycznej 220 kV J.-P., na nieruchomości stanowiącej własność wnioskodawcy obejmującej działkę (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...), obciążającej jej każdorazowego właściciela. Nadto uczestnik wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania.

(odpowiedź na wniosek k. 39-60)

W piśmie przygotowawczym z dnia 21 września 2015 roku pełnomocnik wnioskodawcy podniósł, że zarzut niedopuszczalności drogi sądowej jest niezasadny, gdyż wnioskodawca przed skierowaniem sprawy do sądu zwracał się do uczestnika o zawarcie umowy w przedmiocie ustanowienia służebności przesyłu. ***(pismo przygotowawcze k. 130)***

W piśmie przygotowawczym z dnia 29 września 2015 roku pełnomocnik uczestnika podkreślił, że uczestnik na etapie przesądowym nie odmówił wnioskodawcy ustanowienia służebności przesyłu, a jedynie wskazał na „brak konieczności jej ustanowienia” w związku z posiadanym przez uczestnika tytułem prawnym do korzystania z nieruchomości wnioskodawcy w postaci decyzji administracyjnej wydanej w trybie art. 35 u.z.t.w.n. ***(pismo przygotowawcze k. 135-137)***

Postanowieniem z dnia 30 sierpnia 2016 roku Sąd oddalił zgłoszony przez uczestnika zarzut niedopuszczalności drogi sądowej. ***(postanowienie k. 185)***

W dalszym toku postępowania, pełnomocnik wnioskodawcy i pełnomocnik uczestnika podtrzymali dotychczasowe stanowiska w sprawie, przy czym na rozprawie w dniu 17 lutego 2017 roku pełnomocnik uczestnika oświadczył, że nie kwestionuje faktu, że działka nr (...) powstała w wyniku podziału działki (...), dla której założono księgę wieczystą (...), a własność uzyskał J. G. (2) na podstawie aktu własności ziemi z 1975 roku. ***(protokół rozprawy k. 184-184v, protokół rozprawy k. 244-249, protokół rozprawy k. 253-254, zapis przebiegu rozpraw płyta CD k. 255)***

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca J. G. (1) jest właścicielem nieruchomości gruntowej, obejmującej działkę ewidencyjną nr (...) (obecnie przy ul. (...)), o łącznej powierzchni 0,1483 ha, położoną w obrębie ewidencyjnym (...), jednostce ewidencyjnej Ł., gminie Ł., powiecie miasto Ł., województwie (...), dla której Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi prowadzi księgę wieczystą nr (...).

Działka nr (...) powstała w wyniku podziału działki (...), dla której założono księgę wieczystą KW nr (...), a własność uzyskał J. G. (2) na podstawie aktu własności ziemi z 6 maja 1975 roku. Akt własności ziemi został wydany na podstawie art. 1 ust. 1 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1971 roku o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz.U. 1971,

Nr 27, poz. 250) i stwierdzał, że J. G. (2) uzyskał własność w/w nieruchomości, nieodpłatnie, z mocy samego prawa, co nastąpiło z dniem wejścia ustawy w życie, zatem z dniem 4 listopada 1971 roku.

Przed 4 listopada 1971 roku stan prawny nieruchomości obejmującej działkę nr (...) był nieuregulowany, nie miała ona wcześniej urządzonej księgi wieczystej. **(okoliczności bezsporne, odpis zwykły księgi wieczystej k. 32-34, wypis z rejestru gruntów k. 13, wypis i wyrys z operatu ewidencji gruntów i budynków, dokumenty z akt księgi wieczystej (...): k. 157-167, dokumenty z akt księgi wieczystej KW nr (...): k. 187-239)**

W latach 60-tych XX wieku (ok. 1965 roku) na powyższej nieruchomości została zrealizowana inwestycja polegająca na posadowieniu na niej urządzeń elektroenergetycznych w postaci napowietrznej linii elektroenergetycznej o napięciu 220 kV relacji J. – P. – A. (obecnie J. – P.) wraz ze słupem wsporczym numer 17 – linia została wybudowana w 1965 roku, a oddana do eksploatacji (na linię podano napięcie) w styczniu 1966 roku. Od tamtej pory linia funkcjonuje bez przerwy, za wyjątkiem okresów, kiedy były dokonywane remonty linii. Właścicielem tej linii wraz ze słupem wsporczym numer 17 jest obecnie uczestnik.

Na działce (...) posadowione jest stanowisko słupa nr 17 linii elektroenergetycznej 220 kV relacji J. – P.. Od daty budowy i oddania do eksploatacji linia energetyczna przebiegała i przebiega przez nieruchomość po niezmienionej trasie.

Przedmiotowa linia elektroenergetyczna po jej wybudowaniu i oddaniu do eksploatacji w styczniu 1966 roku, między innymi w części przebiegającej przez nieruchomość wnioskodawcy, stała się składnikiem majątku Zakładów (...), a następnie przedsiębiorstwa państwowego Zakład (...), które były dzierżycielem powierzonego im majątku w imieniu Skarbu Państwa, zgodnie z zasadą jednolitej własności państwowej.

Zarządzeniem Dyrektora Zjednoczenia (...) z dnia 12 sierpnia 1975 roku w sprawie dostosowania terenowej organizacji energetyki do podziału administracyjnego Państwa w (...) Zakładów (...) zostały wyodrębnione, działające w pełnym wewnętrznym rozrachunku gospodarczym, Zakłady (...), w tym Zakład (...). Ówczesny podział administracyjny kraju stanowił jednocześnie granice eksploatacji sieci elektroenergetycznych i innych urządzeń przesyłowych pomiędzy zakładami energetycznymi wchodzącymi w skład Zakładów (...). Zakład (...) obejmował obszarem swego działania teren ówczesnego województwa (...), (...) i (...).

Następnie, w 1988 roku został dokonany podział Centralnego O. Energetycznego, wskutek czego zostało utworzone m.in. Przedsiębiorstwo Państwowe Zakład (...). Został on wyposażony w składniki mienia Zakładu (...), które były w jego eksploatacji, w tym sporną linię energetyczną.

Dopiero ustawa z dnia 5 lutego 1993 roku o przekształceniach własnościowych niektórych przedsiębiorstw państwowych o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa (Dz.U. Nr 16, poz. 69) stanowiła podstawę prawną do przekształceń własnościowych przedsiębiorstw państwowych wytwarzania oraz przesyłu i zbytu energii elektrycznej i ciepłej (art. 1 ust. 1 pkt 3) w jednoosobowe spółki Skarbu Państwa. W tych okolicznościach miało miejsce przeniesienie przez Skarb Państwa na spółkę posiadania wszelkich praw majątkowych do przekazywanych składników majątkowych (linii energetycznych). Skarb Państwa był jedynym akcjonariuszem spółki i nie prowadził równolegle samodzielnej działalności gospodarczej związanej z zaopatrywaniem odbiorców w energię elektryczną, zatem przeniósł posiadanie wszelkich urządzeń koniecznych do niezakłóconego kontynuowania tejże działalności na danym terenie na daną spółkę.

Na podstawie Zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993 roku, z dniem 12 lipca 1993 roku dokonano podziału przedsiębiorstwa państwowego Zakład (...) w celu wniesienia przez Skarb Państwa zorganizowanej części mienia tego przedsiębiorstwa (w tym linii elektroenergetycznej 220 kV J.-P.) do spółki (...) S.A. w W.. Przedmiotowa linia elektroenergetyczna została wniesiona do tej spółki jako aport. **(okoliczności bezsporne, zeznania świadka K. S. k. 245-247, pismo dot. akceptacji linii k. 85-86, decyzja Prezydium Powiatowej Rady Narodowej k. 87, protokół odbioru technicznego linii k. 88-89, pismo dot. zatwierdzenia odbioru technicznego linii k. 90, Zarządzenie Dyrektora Zjednoczenia (...) z dnia 12 sierpnia 1975**

roku k. 91-94, zarządzenie Prezesa RM k. 95-98, zarządzenie Nr 182/O./93 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993 roku wraz z załącznikiem k. 99-100, kserokopia protokołu zdawczo-odbiorczego z załącznikami k. 101-103, wypis aktu notarialnego – protokołu Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia (...) S.A. w W. z dnia 31 maja 1994 roku z załącznikami k. 104-111)

Firmę spółki (...) S.A. w W. w dniu 24 października 2007 roku zmieniono na (...) S.A. w W.. W grudniu 2007 roku, w wyniku podziału (...), wydzielono części przedsiębiorstwa spółki (przedsiębiorstwa operatora sieci przesyłowej, którego składnikiem majątkowym była przedmiotowa linia) i wniesiono do spółki (...) S.A. w W.. W dniu 11 grudnia 2008 roku zmianie uległa firma spółki (...) S.A. w W. na (...) S.A. w W., a następnie w dniu 9 stycznia 2013 roku zmianie uległa firma spółki (...) S.A. w W. na (...) S.A. w K.. **(ogłoszenie planu podziału Spółki w (...) k. 112-116, wypis aktu notarialnego – protokołu Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia (...) S.A. w W. z dnia 5 grudnia 2007 roku k. 117-120, odpis postanowienia sądu rejestrowego k. 121, k. 122, k. 123, k. 124)**

Wskazane użytkowanie spornej linii przez uczestnika postępowania oraz jego poprzedników prawnych miało nieprzerwany charakter.

Linia elektroenergetycznej o napięciu 220 kV relacji J. – P. od czasu oddania jej eksploatacji w styczniu 1966 roku funkcjonuje bez przerwy, za wyjątkiem okresów, kiedy były dokonywane remonty linii. W okresie eksploatacji tej linii były wykonywane dwa takie remonty. Pierwszy remont linii miał miejsce w 1989 roku i związany był z przebudową odcinka linii pomiędzy słupami 10 a 13, natomiast drugi remont był przeprowadzony w 2004 roku. Podczas tego remontu wymieniano przewody robocze (czyli przewody, którymi płynie prąd), przewody odgromowe (przewody chroniące przed wyładowaniami atmosferycznymi), łańcuchy izolatorów, pomalowano konstrukcję słupów i naprawiono fundamenty. W okresie eksploatacji linii w trasie linii i w stanowiskach słupów wielokrotnie dokonywano wycinki drzew. Posadowiony na działce (...) słup wsporczy numer 17 jest słupem serii Hc, co świadczy o tym, że nie mógł być on wymieniany od lat 70-tych – słupy Hc były stosowane do budowy linii do początku lat 70-tych (od początku lat 70-tych do budowy linii lub przebudowy linii istniejących stosuje się bowiem słupy serii H52). Przedmiotowa linia była na bieżąco konserwowana. Przeprowadzenie powyższych czynności wiązało się z koniecznością wejścia na teren nieruchomości. Dopiero od około 10 lat firmy zewnętrzne wykonujące na zlecenie uczestnika prace remontowo-konserwacyjne linii są zobowiązane do uzgodnienia z właścicielem nieruchomości warunków wejścia na nieruchomość i wymaga się pisemnej zgody właściciela do wejścia na nieruchomość; w okresie wcześniejszym nie uzyskiwano pisemnych zgód właścicieli, ale czyniono ustne uzgodnienia w tym zakresie. **(zeznania świadka K. S. k. 245-247)**

Pismem z dnia 15 kwietnia 2013 roku wnioskodawca, przed skierowaniem sprawy do sądu, zwracał się do uczestnika o zawarcie umowy w przedmiocie ustanowienia służebności przesyłu. **(pismo k. 131-133)**

W piśmie z dnia 7 maja 2013 roku uczestnik na etapie przesądowym odmówił wnioskodawcy ustanowienia służebności przesyłu, bowiem wskazał na „brak konieczności jej ustanowienia” w związku z posiadaniem przez uczestnika tytułem prawnym do korzystania z nieruchomości wnioskodawcy w postaci decyzji administracyjnej wydanej w trybie art. 35 u.z.t.w.n. **(pismo k. 141-143)**

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił bądź jako bezsporny, bądź na podstawie znajdujących się w aktach sprawy dowodów z dokumentów, które nie budziły wątpliwości, co do prawidłowości ani rzetelności ich sporządzenia, nie były także kwestionowane przez żadną ze stron procesu. Podstawę ustaleń faktycznych stanowiły również zeznania świadka K. S., który w sposób precyzyjny opisał, w jakim czasie doszło do oddania i rozpoczęcia eksploatacji spornego odcinka linii energetycznej, wskazał również na czynności podejmowane w obrębie linii J.-P., w tym w obrębie słupa wsporczego nr 17, świadczące o nieprzerwanym użytkowaniu linii przez uczestnika oraz jego poprzedników prawnych. Depozycje K. S. były przy tym logiczne i spójne, korespondowały także z nieosobowym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie, w konsekwencji brak było podstaw do kwestionowania ich wiarygodności.

Postanowieniem z dnia 17 lutego 2017 roku Sąd oddalił wnioski dowodowe pełnomocnika wnioskodawcy o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych, jako niemające istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, wobec zasadności zgłoszonego przez uczestnika postępowania zarzutu zasiedzenia służebności.

Sąd Rejonowy, zważył co następuje:

Wniosek o odpłatne ustanowienie służebności przesyłu nie był zasadny i nie zasługiwał na uwzględnienie, wobec zasadnego podniesienia przez uczestnika postępowania zarzutu nabycia przez zasiedzenie nieodpłatnej służebności gruntowej, o treści odpowiadającej służebności przesyłu (co jednak nastąpiło w innej dacie niż wskazywana przez uczestnika).

Zgodnie z przepisem art. 352 § 1 i 2 k.c. kto faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności, jest posiadaczem służebności, a do posiadania służebności stosuje się odpowiednio przepisy o posiadaniu rzeczy.

Specyfiką posiadania, jako stanu faktycznego, w oznaczonych okolicznościach kwalifikowanego, jako zdarzenie prawne, wywołujące skutki w zakresie rozliczeń z właścicielem nieruchomości i mogącego prowadzić do pierwotnego nabycia prawa własności przez zasiedzenie, jest posługiwanie się konstrukcją domniemań prawnych o charakterze usuwalnym. Obejmują one domniemanie posiadania samoistnego (art. 339 k.c.), ciągłości posiadania (art. 340 k.c.), posiadania zgodnego z prawem, dotyczące także posiadania przez poprzedniego posiadacza (art. 341 k.c.). Uzupełnia je domniemanie istnienia dobrej wiary, jeżeli ustawa uzależnia skutki prawne od dobrej lub złej wiary (art. 7 k.c.). Istotą konstrukcji domniemań prawnych wzruszalnych jest ustawowe związanie sądu, co do istnienia danego faktu, które może być obalone dowodem przeciwnym. Ciężar wzruszenia spoczywa przy tym na przeciwniku strony powołującej się na istnienie okoliczności objętej domniemaniem.

Posiadanie jest stanem faktycznym podlegającym ochronie prawnej, a zmiany posiadacza, przedmiotowo istotnych cech takiego władztwa dla wywołania oznaczonych skutków prawnych w zasadzie zależą od podjęcia czynności prawnych lub wskazanych przez ustawę zdarzeń (np. art. 348-351 k.c. - formy przeniesienia posiadania, art. 176 k.c. - doliczanie posiadania poprzednika do czasu zasiedzenia w wypadku przeniesienia posiadania podczas biegu zasiedzenia, art. 123 § 1 k.c. w zw. z art. 175 k.c. - przerwanie biegu zasiedzenia).

Zasady powyższe mają zastosowanie także do ustalania w postępowaniu o stwierdzenie zasiedzenia nabycia przez posiadacza praw rzeczowych stanowiących tytuł prawny do władania nieruchomością w pełnym (własność) lub obciążenia jej w ograniczonym zakresie (służebność).

Regulacja dotycząca służebności przesyłu została wprowadzona do Kodeksu cywilnego z dniem 3 sierpnia 2008 roku, przez art. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 maja 2008 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 116, poz. 731), jednak ta konstrukcja prawna funkcjonowała w obrocie cywilnoprawnym w drodze wykładni obowiązującej regulacji dotyczącej służebności gruntowych.

Zarówno w literaturze, jak i orzecznictwie dopuszczano, bowiem możliwość nabywania służebności gruntowych przez przedsiębiorców przesyłowych na skutek ich zasiedzenia. Przedmiotem zasiedzenia przez takiego przedsiębiorcę jest przed dniem 3 sierpnia 2008 roku służebność gruntowa o treści odpowiadającej służebności przesyłu.

Stanowisko to zostało potwierdzone między innymi w uchwale z dnia 7 października 2008 r., III CZP 89/08, (LEX nr 458125), w której Sąd Najwyższy uznał, że przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu (art. 305¹-305⁴ k.c.) dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa. Uzasadniając swój pogląd wskazał, że ustanowiona na rzecz przedsiębiorstwa (w znaczeniu podmiotowym) lub nabyta przez przedsiębiorstwo w drodze zasiedzenia służebność gruntowa, jako prawo korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie związanym z działaniem tego przedsiębiorstwa (art. 285 k.c.), odpowiada funkcji i treści nowo kreowanej służebności przesyłu. Stanowisko to podtrzymał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 7 listopada 2008 r., II CSK 326/08, (LEX nr 1130159), w wyroku z dnia 12 grudnia 2008 r., II CSK 389/08, LEX

nr 484715), w postanowieniu z dnia 5 czerwca 2009 r., I CSK 392/08 (LEX nr 578032), a także w uchwale z dnia 22 maja 2013 r., III CZP 18/13 (OSNC 2013/12/139).

Zagadnienie, jakie prawo rzeczowe nabywa się po dniu 3 sierpnia 2008 roku, na skutek upływu terminu zasiedzenia po tym dniu, ale rozpoczętego wcześniej, rozstrzygnął Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 22 maja 2013 r., III CZP 18/13 (OSNC 2013/12/139) przyjmując, że do wejścia w życie art. 305¹-305⁴ k.c. dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia na rzecz przedsiębiorcy służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu, a następnie wprost służebności przesyłu, przy czym okres występowania na nieruchomości stanu faktycznego odpowiadającego treści służebności przesyłu podlega doliczeniu do czasu posiadania wymaganego do zasiedzenia służebności przesyłu.

Przesłankami zasiedzenia służebności na podstawie przepisu art. 292 k.c. w związku z art. 172 k.c. są: posiadanie dla siebie („samoistne”) trwałego i widocznego urządzenia, służącego do wykonywania służebności, nieprzerwane posiadanie trwające przez czas potrzebny do zasiedzenia, który to czas jest zależny od dobrej lub złej wiary posiadacza i wynosi: 10 lub 20 lat, albo 20 lub 30 lat, zależnie od obowiązującego stanu prawnego.

Spełnienie powyższych przesłanek powoduje nabycie ex lege ograniczonego prawa rzeczowego (służebności). Wydane przez sąd postanowienie stwierdzające nabycie ograniczonego prawa rzeczowego przez zasiedzenie ma jedynie charakter deklaratoryjny, co oznacza, że konieczne jest ustalenie daty nabycia, która może znacznie poprzedzać złożenie samego wniosku. Z tych też względów konieczne jest ustalenie obowiązującego prawa materialnego z chwili nabycia ex lege ograniczonego prawa rzeczowego.

Mając na względzie ustalony w sprawie stan faktyczny – okoliczność, że działka nr (...) stanowiąca obecnie własność J. G. (1), dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...), powstała w wyniku podziału działki (...), dla której założono księgę wieczystą KW nr (...), a własność uzyskał J. G. (2) na podstawie aktu własności ziemi z 6 maja 1975 roku, co nastąpiło na podstawie art. 1 ust. 1 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1971 roku o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz.U. 1971, Nr 27, poz. 250), zatem z mocy samego prawa, z dniem 4 listopada 1971 roku – w przedmiotowej sprawie, będzie miał zastosowanie przepis art. 172 k.c. w brzmieniu obowiązującym po 1 października 1990 roku, z uwagi na to, że okres zasiedzenia nie mógł rozpocząć się wcześniej niż 4 listopada 1971 roku.

Przed 4 listopada 1971 roku stan prawny nieruchomości obejmującej działkę nr (...) był nieuregulowany, nie miała ona wcześniej urządzonej księgi wieczystej – skoro uczestnik nie wykazał, że stanowiła ona już wcześniej własność osób fizycznych (nie wykazał, że bieg terminu zasiedzenia rozpoczął się w okresie wcześniejszym), należało przyjąć, że formalnie do 3 listopada 1971 roku urządzenia przesyłowe zlokalizowane na przedmiotowej nieruchomości były własnością państwową, a nieruchomość na której były posadowione także była państwowa (stąd też nie było potrzeby wydawania decyzji o wywłaszczeniu, a w przedmiotowej sprawie niezasadne było twierdzenie uczestnika o tym, że posiada on tytuł prawny do korzystania z nieruchomości wnioskodawcy w zakresie posadowienia oraz eksploatacji linii energetycznej na nieruchomości wnioskodawcy w postaci decyzji administracyjnej – decyzji Powiatowej Rady Narodowej w Ł. z dnia 18 grudnia 1964 roku, wydanej w trybie art. 35 ustawy o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości, obejmującej swym zakresem nieruchomość wnioskodawcy).

Z tych względów, okres zasiedzenia nie mógł zatem upłynąć przed wejściem w życie ustawy z dnia 28 lipca 1990 roku o zmianie ustawy kodeks cywilny, tj. przed 1 października 1990 roku, zatem będą miały zastosowanie nowe dłuższe okresy zasiedzenia 20 lat (w dobrej wierze) i 30 lat (w złej wierze) (por. orz. SN z dnia 2 września 1993 roku, II CRN 89/93).

Należy oczywiście za Sądem Najwyższym przyjąć, że dobrej wiary zasiadającego posiadacza nie wyłącza wiedza o prawie własności przysługującym osobie trzeciej, jednak dobra wiara występuje jedynie wówczas, gdy ingerowanie w cudzą własność w zakresie odpowiadającym służebności rozpoczęło się w takich okolicznościach, które usprawiedliwiały przekonanie posiadacza, że nie narusza on cudzego prawa (por. uchwały (7) Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 1991 r., III CZP 108/91, OSNC 1992, Nr 4, poz. 48; postanowienia z dnia 17 lutego 1997 r., II CKN 3/97;

z dnia 4 grudnia 1998 r., III CKN 48/98; z dnia 22 grudnia 1998 r., II CKN 59/98; z dnia 4 listopada 1999 r., II CKN 560/96, z dnia 5 lipca 2012 r., IV CSK 606/11 i in. - niepubl.).

Podkreślić należy, że w odniesieniu do posiadania prowadzącego do zasiedzenia o rodzaju wiary posiadacza, a w następstwie o długości terminu niezbędnego do nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie decyduje chwila objęcia jej w posiadanie (dla siebie). Obowiązuje tu zasada mala fides superveniens non nocet, co wynika wprost z wykładni językowej art. 172 k.c. ("uzyskał posiadanie") i na mocy art. 176 k.c. ma zastosowanie do następców pierwotnego posiadacza przy doliczaniu posiadania poprzednika, ("jeżeli poprzedni posiadacz uzyskał posiadanie nieruchomości w złej wierze").

Domniemanie dobrej wiary posiadacza (art. 7 k.c.) wzruszyć może dowód, że posiadacz w chwili rozpoczęcia posiadania w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu wiedział lub mógł się dowiedzieć o tym, że narusza to prawo innej osoby.

Bieg terminu zasiedzenia może być przerwany m.in. przez podjęcie przez właściciela przed właściwym sądem powszechnym czynności przedsięwziętych bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia (art. 175 k.c. w zw. z art. 123 § 1 pkt 1 k.c.), w pewnych wypadkach uznanie tytułu prawnego właściciela i przyznanie braku samoistności własnego posiadania (art. 175 k.c. w zw. z art. 123 § 1 pkt 2 k.c.). Podzielić należy pogląd Sądu Najwyższego, wyrażony w uchwale z dnia 21 stycznia 2011 r., III CZP 124/10 (OSNC 2011, Nr 9, poz. 99), że wniosek właściciela nieruchomości o ustanowienie służebności przesyłu za odpowiednim wynagrodzeniem (art. 305¹ § 2 k.c.) przerywa bieg terminu zasiedzenia tej służebności.

Służebność gruntowa i służebność przesyłu są prawami na rzeczy cudzej. Posiadanie służebności polega na faktycznym korzystaniu z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności (art. 352 § 1 k.p.c.). Z istoty konstrukcji zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu (i konsekwentnie służebności przesyłu) wynika, zatem niedopuszczalność połączenia po stronie zasiadającego w odniesieniu do nieruchomości obciążonej przymiotu jej właściciela i posiadacza w zakresie odpowiadającym treści służebności.

Taka sytuacja miała miejsce w przedmiotowej sprawie w okresie od wybudowania linii i oddania jej do eksploatacji (od końca stycznia 1966 roku) do 3 listopada 1971 roku. W tym bowiem czasie, właścicielem urządzenia przesyłowego i właścicielem nieruchomości, na której je posadowiono był ten sam podmiot - Skarb Państwa. W tym czasie nie mogło oczywiście być, więc mowy o zasiedzeniu jakiegokolwiek służebności, skoro służebność jest rodzajem ograniczonego prawa rzeczowego na rzeczy cudzej. Wniosek ten jest oczywisty, dodatkowo znajduje potwierdzenie w linii orzecznictwa Sądu Najwyższego, którą Sąd orzekający w sprawie w pełni podziela.

Dopuszczenie państwowego przedsiębiorstwa energetycznego do korzystania z obszarów gruntów państwowych – do 3 listopada 1971 roku, z uwagi na przynależność linii przesyłowej i gruntu do Skarbu Państwa oraz do czasu zmiany art. 128 k.c., z uwagi na zasadę jednolitego funduszu własności państwowej – nie tworzyło żadnych skutków prawnorzeczowych.

Jak słusznie zauważył Sąd Najwyższy, jeśli właścicielem nieruchomości obciążonej jak i posiadaczem służebności gruntowej przesyłu oraz właścicielem nieruchomości władnącej był Skarb Państwa, nie mogło w ogóle w tym czasie dojść do zasiedzenia służebności gruntowej przesyłu, skoro właściciel nie może nabyć przez zasiedzenie służebności gruntowej na nieruchomości stanowiącej jego własność. Jednocześnie Sąd Najwyższy zauważył, że nie jest możliwe skrócenie terminu posiadania wymaganego do zasiedzenia służebności na podstawie art. 10 ustawy z 1990 roku o zmianie ustawy - kodeks cywilny w zw. z art. 292 zd. 2 k.c. o okres korzystania z urządzeń infrastruktury elektroenergetycznej przez przedsiębiorstwo państwowe w czasie, gdy nieruchomość, na której znajdowały się te urządzenia była przedmiotem własności państwowej.

Zgodnie z art. 176 k.c. - zarówno stosowanym w związku z art. 172 k.c., jak i w związku z art. 292 k.c. - posiadacz na potrzeby zasiedzenia do czasu swego posiadania może doliczyć czas posiadania poprzednika tylko o tyle, o ile do przeniesienia posiadania lub dziedziczenia doszło podczas biegu zasiedzenia, co oczywiście wyklucza doliczenie przez

obecnego posiadacza czasu posiadania poprzednika, który był posiadaczem uprawnionym (por. postanowienie SN z dnia 3 lutego 2010 r., II CSK 465/09, LEX nr 738479) (podobnie SN w postanowieniu z dnia 16 września 2009 r., II CSK 103/09, LEX nr 530696).

Dodatkowo wskazać należy, że państwowa osoba prawna nie mogła być posiadaczem samoistnym nieruchomości w rozumieniu art. 172 k.c. w okresie obowiązywania art. 128 k.c. (do dnia 1 lutego 1989 roku) i nie mogła uzyskać przez zasiedzenie własności dla siebie, lecz dla Skarbu Państwa (tak też Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 11 lutego 2011 r., I CSK 288/10, LEX 798230). Dla nabycia służebności w imieniu własnym i na własną rzecz niezbędna jest, bowiem zdolność do bycia podmiotem praw rzeczowych, której ograniczenia wynikały wprost z przepisów prawa.

Zgodnie z art. 128 k.c. w okresie do dnia 1 lutego 1989 roku obowiązywała zasada jednolitej socjalistycznej własności ogólnonarodowej (państwowej) przysługującej niepodzielnie Państwu. Dopiero po tej dacie państwowe jednostki organizacyjne i państwowe osoby prawne mogły samodzielnie władać wyznaczoną częścią mienia państwowego w oparciu o różne tytuły prawne.

Jak wskazano w orzecznictwie w okresie obowiązywania zasady jednolitego funduszu własności państwowej stosunek prawny między Skarbem Państwa a przedsiębiorstwem państwowym, sprawującym zarząd mieniem państwowym w zakresie władania gruntem, odpowiadał dzierżeniu w rozumieniu art. 338 k.c., (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2008 r., III CSK 73/08; z dnia 27 marca 2008 r., III CSK 329/07; z dnia 25 stycznia 2006 r., I CSK 11/05). W części orzeczeń późniejszych Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że władztwo powyższe ma charakter swoistego posiadania zależnego. Zmiana Kodeksu cywilnego dokonana ustawą z dnia 31 stycznia 1989 roku (Dz. U. Nr 3, poz. 11) nadała przepisowi art. 128 k.c. nowe brzmienie wskazując, że własność ogólnonarodowa (państwowa) przysługuje Skarbowi Państwa albo innym państwowym osobom prawnym. Judykatura, wykładając wskazany przepis stwierdziła, że jego brzmienie nie uzasadnia przyjęcia, że ex lege doszło do przekształcenia uprawnień do części mienia ogólnonarodowego, pozostającego w ich zarządzie w prawo własności tego mienia (por. uchwałę (7) Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 1991 r., III CZP 38/91, mającą moc zasady prawnej - OSNC 1991, nr 10-12, poz. 118)). Innymi słowy uznano, że jedynie nowo nabywane przedmioty własności stawały się własnością danej państwowej osoby prawnej, a mienie państwowe pozostające w jej władaniu (w różnych formach) pozostawało nadal własnością Skarbu Państwa. Ustawa z dnia 28 lipca 1990 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 55, poz. 321, ze zm.) z dniem 1 października 1990 roku uchyliła przepis art. 128 k.c. we wskazanym nowym brzmieniu oraz art. 177 k.c. zawierający zakaz zasiadywania nieruchomości państwowych. Jednak dopiero ustawa z dnia 29 września 1990 roku o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. Nr 79, poz. 464, ze zm.) przyznała z dniem 5 grudnia 1990 roku państwowym osobom prawnym, którym dotąd przysługiwało prawo zarządu, zdolność nabywania we własnym imieniu wszelkich praw majątkowych, w tym rzeczowych, uwłaszczając je na posiadanym mieniu, będącym dotychczas własnością państwową (art. 2) oraz wstecznie potwierdziła prawo własności nieruchomości nabytych przez państwowe osoby prawne po dniu wejścia w życie ustawy z dnia 31 stycznia 1989 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 3, poz. 11) wskazując, że od chwili nabycia stanowią one własność tych osób (art. 3). Przepisy te mają odpowiednie zastosowanie do stwierdzenia nabycia ograniczonych praw rzeczowych oraz do oceny posiadania prowadzącego do ich nabycia przez zasiedzenie.

Oznacza to, że każdorazowo w indywidualnych okolicznościach danej sprawy przedmiotem szczegółowych ustaleń i ocen sądu muszą być: status organizacyjno-prawny posiadacza (przedsiębiorstwa przesyłowego), jego kwalifikacja, jako państwowej osoby prawnej, zmiany relacji prawnych między Skarbem Państwa a przedsiębiorstwem państwowym, jednoosobową spółką Skarbu Państwa i spółką kapitałową prawa handlowego z udziałem Skarbu Państwa lub spółki Skarbu Państwa, sposób przeniesień posiadania między kolejnymi władającymi w zakresie odpowiadającym służebności nieruchomości obciążoną dla stwierdzenia dopuszczalności zaliczania posiadania wykonywanego przez przedsiębiorstwo przesyłowe. Przeniesienie posiadania i praw do nieruchomości władającej (tu odpowiednio: przedsiębiorstwa przesyłowego oraz jego części składowych w postaci sieci elektroenergetycznej - urządzeń i linii przesyłowych) rozciąga się bowiem na nieruchomość obciążoną w zakresie posiadania prawa służebności lub służebnego posiadania prowadzącego do nabycia prawa służebności.

W przedmiotowej sprawie wykazano, że na podstawie Zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993 roku, z dniem 12 lipca 1993 roku dokonano podziału przedsiębiorstwa państwowego Zakład (...) w celu wniesienia przez Skarb Państwa zorganizowanej części mienia tego przedsiębiorstwa (w tym linii elektroenergetycznej 220 kV J.-P.) do spółki (...) S.A. w W.. Przedmiotowa linia elektroenergetyczna została wniesiona do tej spółki jako aport.

W sprawie wykazano zatem, że od dnia 12 lipca 1993 roku (...) S.A. w W. (poprzednik prawny uczestnika) były niewątpliwie właścicielem linii przebiegającej przez nieruchomość wnioskodawcy - od tego czasu posiadały ją we własnym imieniu i od tego czasu mogły posiadać służebność gruntową odpowiadającą swoją treścią służebności przesyłu, także na swoją rzecz.

Jednak już wcześniej należy przyjąć rozpoczęcie biegu terminu zasiedzenia, skoro ma mocy ustawy z dnia 29 września 1990 roku o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości, przyznano z dniem 5 grudnia 1990 roku państwowym osobom prawnym, którym dotąd przysługiwało prawo zarządu, zdolność nabywania we własnym imieniu wszelkich praw majątkowych, w tym rzeczowych, uwłaszczając je na posiadanym mieniu, będącym dotychczas własnością państwową. Zatem w przedmiotowej sprawie poprzednik prawny uczestnika zapewne stał się właścicielem linii i posiadaczem we własnym imieniu służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu już od 5 grudnia 1990 roku.

Do czasu tego posiadania można jednak doliczyć czas posiadania służebności przez Skarb Państwa, czyli czas od 4 listopada 1971 roku. Osoba prawna, która przed dniem 1 lutego 1989 roku miała status państwowej osoby prawnej i nie mogła nabyć (też w wyniku zasiedzenia) własności nieruchomości Skarbu Państwa, może do okresu samoistnego posiadania wykonywanego po tej dacie zaliczyć okres posiadania Skarbu Państwa przed dniem 1 lutego 1989 roku, jeżeli w tym czasie nastąpiło przeniesienie posiadania.

Ustalając okres posiadania niezbędny do zasiedzenia, uwzględnia się także na podstawie art. 176 k.c., okres posiadania poprzednika (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 1975 roku, III CRN 421/74, OSNCP 1976, Nr 5, poz. 109, uzasadnienie uchwały (7) Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2002 r., III CZP 721/01, OSNC 2002, Nr 9, poz. 107). Niemniej po pierwsze – jest to dopuszczalne tylko w stosunku do podmiotu będącego uprzednio posiadaczem (tu: odpowiednio prawa służebnego odpowiadającego służebności), ale nie właścicielem gruntu, gdyż ten jako uprawniony z prawa własności z uwagi na konfuzję nie mógłby go obciążyć i w następstwie zasiedzieć służebności. Przedsiębiorstwa państwowe, korzystając z nieruchomości w zakresie niezbędnym dla budowy i eksploatacji linii elektroenergetycznej wykonywały jedynie - oparte na tytule prawnym - uprawnienia należące do sfery zarządu powierzonym mieniem państwowym na nieruchomości, będącej w zarządzie (lub władztwie o innym charakterze) innej jednostki państwowej. Konsekwentnie wyłączona jest możliwość przyjęcia, że posiadanie przez przedsiębiorstwo państwowe lub państwową osobę prawną - do czasu przyznania im samodzielnych praw podmiotowych - mogło doprowadzić do nabycia przez nie służebności na nieruchomościach państwowych w drodze zasiedzenia i odpowiednio do zaliczenia go do okresu zasiedzenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2008 r., II CSK 314/08, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2010 r., II CSK 465/09 - niepubl.) Po drugie - przeniesienie posiadania prowadzącego do zasiedzenia, z możliwością doliczenia czasu posiadania poprzednika na podstawie art. 176 k.c., może mieć miejsce tylko podczas biegu terminu zasiedzenia, a nie po jego upływie. Jeżeli nabycie służebności nastąpiło to jej przeniesienie przez uprawnionego powinno nastąpić w formie przewidzianej prawem. Nie wyklucza to posiadania służebności (por. cyt. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2010 r., II CSK 465/09, z dnia 20 listopada 1997 r., III CKU 73/97 - niepubl.).

Reasumując i przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy stwierdzić należy, że bieg terminu zasiedzenia w niniejszej sprawie mógł rozpocząć się od dnia, w którym przedsiębiorstwo państwowe zaczęło we własnym imieniu posiadać służebność, tj. najwcześniej od dnia 5 grudnia 1990 roku, a najpóźniej od dnia 12 lipca 1993 roku. Do tego czasu posiadania (we własnym imieniu) należy jednak doliczyć czas posiadania przez Skarb Państwa, ale że dopiero od czasu, kiedy posiadanie to mogło rodzić skutki prawno-rzeczowe w zakresie zasiedzenia służebności,

tj. od 4 listopada 1971 roku, kiedy to nieruchomość obciążona przestała być własnością Skarbu Państwa, a stała się własnością poprzedników prawnych wnioskodawcy.

Skoro w przedmiotowej sprawie można doliczyć do okresu posiadania służebności przez uczestnika i jego poprzedników (posiadania we własnym imieniu i na własny rachunek – dla siebie), czas posiadania służebności przez Skarb Państwa, tj. od 4 listopada 1971 roku, to właśnie stan świadomości posiadacza w tej dacie ma doniosłe znaczenie z punktu widzenia oceny charakteru tego posiadania – w dobrej czy złej wierze – oraz w konsekwencji długości okresu zasiedzenia służebności (20 lub 30 lat).

Dodatkowo podkreślić należy, że posiadania prowadzącego do nabycia służebności gruntowej w drodze zasiedzenia nie należy utożsamiać z posiadaniem prowadzącym do nabycia przez zasiedzenie własności nieruchomości. Termin "odpowiednio" wymaga, bowiem niejednokrotnie niezbędnych modyfikacji wynikających z istoty i celu danej konstrukcji prawnej. Trzeba mieć na uwadze okoliczność, że przy ocenie posiadania prowadzącego do zasiedzenia służebności gruntowej chodzi o faktyczne korzystanie z gruntu w takim zakresie i w taki sposób, w jaki czyniłaby to osoba, której przysługuje służebność (ograniczone prawo rzeczowe). Władanie w zakresie służebności gruntowej kwalifikuje się, zatem jako posiadanie zależne (art. 336 k.c.), z tym że musi być ono wykonywane dla siebie (por. postanowienie SN z dnia 28 kwietnia 2010 roku, III CSK 211/09, LEX nr 686065). Podobne zapatrywanie wyraził Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 11 lutego 2010 roku, wydanym w sprawie I CSK 437/09 (LEX nr 564748), wskazując, że art. 292 k.c. samodzielnie określa charakter posiadania służebności gruntowej jako przesłanki nabycia jej przez zasiedzenie. Przesłanką tą jest posiadanie służebności polegające na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia znajdującego się na cudzej nieruchomości w takim zakresie i w taki sposób, w jaki czyniłaby to osoba, której przysługuje służebność. Chodzi tu więc o korzystanie z nieruchomości będące przejawem władztwa nad nią w zakresie, w jakim uprawnia do niego służebność gruntowa. Władztwo to kwalifikuje się, zgodnie z art. 336 k.c., jako posiadanie zależne nieruchomości. Zawarte w zdaniu drugim art. 292 k.c. odesłanie do przepisów o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie obejmuje tylko (verba legis - "poza tym...") kwestie nie uregulowane w zdaniu pierwszym tego artykułu i pozwala na stosowanie do zasiedzenia służebności gruntowej przepisów o nabyciu nieruchomości przez zasiedzenie jedynie "odpowiednio". Do zasiedzenia służebności gruntowej nie ma zatem zastosowania wymagania posiadania samoistnego (art. 172 § 1 w zw. z art. 336 k.c.). Znajdują natomiast odpowiednie zastosowanie przepisy o nabyciu nieruchomości przez zasiedzenie dotyczące terminów posiadania w zależności od dobrej lub złej wiary posiadacza (art. 172 § 1 i 2 k.c.), odpowiedniego stosowania przepisów o biegu przedawnienia roszczeń (art. 175 k.c.) i możliwości doliczenia posiadania poprzednika (art. 176 k.c.).

Sąd uznał, że w przedmiotowej sprawie wykazano przesłankę korzystania przez uczestnika i jego poprzedników z trwałego i widocznego urządzenia na cudzym gruncie, w takim zakresie i w taki sposób, w jaki czyniłaby to osoba, której przysługuje służebność - korzystanie z nieruchomości będące przejawem władztwa nad nią w zakresie, w jakim uprawnia do niego służebność gruntowa (dla siebie). Na przedmiotowej nieruchomości cały czas znajduje się napowietrzna linia elektroenergetyczna wraz ze słupem wsporczym, zaś przedsiębiorca przesyłowy korzystał z nieruchomości w zakresie niezbędnym do zapewnienia prawidłowego i niezakłóconego działania tej linii, m.in. poprzez eksploatację, dokonywanie kontroli, przeglądów, konserwacji, napraw, modernizacji i remontów, usuwaniu awarii, jak również poprzez dostęp do urządzeń linii polegający na prawie przechodu i przejazdu przez nieruchomość (np. osoby działające na zlecenie przedsiębiorcy przesyłowego dokonywały pieszych obchodów linii, malowały słup, naprawiały i malowały fundamenty).

Niewątpliwie jednak w dniu 4 listopada 1971 roku, to jest w chwili wejścia w posiadanie, przedsiębiorstwo państwowe, które w imieniu Skarbu Państwa, weszło w posiadanie prawa odpowiadającego służebności przesyłu, nie mogło być w dobrej wierze. Bezskuteczne przy tym jest powoływanie się przez uczestnika na domniemanie dobrej wiary (art. 7 k.c.). Skoro z dniem 4 listopada 1971 roku, z mocy samego prawa, poprzednik prawny wnioskodawcy nabył nieruchomość na podstawie aktu własności ziemi wydanego przez organy państwa, Skarb Państwa musiał mieć świadomość, że wykonywane wobec rzeczy prawo mu nie przysługuje. Dobra wiara istniałaby wówczas, gdyby posiadacz był przekonany, że posiada rzecz zgodnie z przysługującym mu prawem, a przekonanie to jest uzasadnione

okolicznościami, przy czym dobrą wiarę wyłącza nie tylko pozytywna wiadomość o braku uprawnienia, ale i brak wiadomości spowodowany niedbalstwem.

Z jednej strony oczywiście ciężar obalenia domniemania dobrej wiary spoczywał w tej sprawie na wnioskodawcy, jednak zgromadzony w sprawie materiał dowodowy obala to domniemanie. W niniejszej sprawie ingerowanie w cudzą własność w zakresie odpowiadającym służebności rozpoczęło się w takich okolicznościach, które nie usprawiedliwiały przekonania posiadacza, że nie narusza on cudzego prawa, a nawet nie powinny w ogóle u posiadacza wywoływać takiego przekonania. Poza głośnym stwierdzeniem w odpowiedzi na wniosek, że uczestnik i jego poprzednicy byli posiadaczami w dobrej wierze, gdyż mieli przeświadczenie, że korzystają z nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu na podstawie tytułu prawnego, uczestnik nie przytoczył żadnych innych twierdzeń dotyczących chociażby okoliczności, w których to przeświadczenie o tytule prawnym miało powstać. Po drugie, o złej wierze posiadacza świadczą przede wszystkim zeznania przesłuchanego świadka, z których treści również wynika świadomość posiadacza, że wykonywane prawo mu nie przysługuje. Dość obszernie świadek zeznawał zwłaszcza o wymogach dotyczących zgody wejścia na nieruchomość i różnych praktykach w tym zakresie. Gdyby posiadacz uważał, że przysługuje mu dane prawo, nie widziałby konieczności pytania o zgodę na wejście na nieruchomość właścicieli nieruchomości. Raz jeszcze podkreślić należy, że w złej wierze jest ten, kto wie albo wiedzieć powinien, że prawo własności przysługuje nie jemu, lecz innej osobie. Oznacza to, że ocenie podlega zasadność przeświadczenia nabywcy posiadania o przysługującym mu prawie przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności towarzyszących.

W okolicznościach tej sprawy, przy uwzględnieniu nabycia nieruchomości na podstawie aktu własności ziemi, z mocy samego prawa, z dniem 4 listopada 1971 roku, nie sposób uzasadnić dobrej wiary posiadacza służebności. Co prawda za nieuprawniony uznać należy pogląd, że dla przyjęcia dobrej wiary jako przesłanki okresu zasiedzenia służebności przesyłu, konieczne jest wykazanie istnienia tejże dobrej wiary przez cały okres posiadania prowadzący do zasiedzenia, jednak w tej sprawie należy przyjąć, że przez cały okres posiadania służebności od 4 listopada 1971 roku, było to posiadanie w złej wierze, jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego.

Z tych przyczyn, przy doliczeniu czasu posiadania służebności przez Skarb Państwa (od 4 listopada 1971 roku), należało zbadać czy od 4 listopada 1971 roku upłynęło 30 lat, w ciągu których uczestnik i jego poprzednicy prawni korzystali z trwałego i widocznego urzędzenia na cudzym gruncie.

Okres wymagany do nabycia służebności z mocy samego prawa po upływie 30 lat posiadania w złej wierze upłynął w przedmiotowej sprawie z całą pewnością (pełnomocnik wnioskodawcy zresztą w zasadzie temu nie zaprzeczał).

W dniu 25 maja 2015 roku wnioskodawca J. G. (1) złożył przedmiotowy wniosek o ustanowienie za odpowiednim wynagrodzeniem służebności przesyłu na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w K., obciążającej przedmiotową nieruchomość wnioskodawcy. Wniosek został jednak złożony już po upływie terminu zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, zgodnie z przepisem art. 175 k.c. w związku z art. 123 § 1 pkt 1 k.c., zatem nie mógł wywołać skutków z art. 124 § 1 k.c.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji postanowienia, oddalając wniosek J. G. (1) o ustanowienie odpłatnej służebności przesyłu, wobec zasadnego podniesienia przez uczestnika postępowania zarzutu nabycia przez zasiedzenie nieodpłatnej służebności gruntowej, o treści odpowiadającej służebności przesyłu, co jak ustalono nastąpiło z dniem 5 listopada 2001 roku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c., ustalając, że wnioskodawca i uczestnik ponoszą koszty związane ze swoim udziałem w sprawie.